

Ο δρόμος προς τον εξανδραποδισμό

**Κωνσταντίνος Γάιτανος,
Δημήτρης Α. Ιωάννου**

Το χρέος θα ήταν ευκαίιο να μειωθεί περαιτέρω – έχουμε γράψει γ' αυτό. Ακόμη όμως και αν δεν μειωνόταν, βασικός παράγοντας για τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία που θα τη θέσει σε ευσταθή μακροχρόνια τροχιά ανάπτυξης βελτιώνοντας τη ζωή των Ελλήνων είναι η δυνατότητα αλλά και η διάθεση εξυπηρέτησής του (πληρωμής, δηλαδή, των τόκων).

Και όμως αυτή η απλή αλήθεια δεν φαίνεται να γίνεται αποδεκτή από τη συλλογική μας συνείδηση. Ως κοινωνία αρνούμαστε να βρούμε έναν τρόπο να πληρώνουμε τους (σχετικά λίγους) τόκους του (τεράστιου αλλά και «ρυθμισμένου») χρέους μας ώστε να μη βρισκόμαστε συνεχώς στο χείλος του γκρεμού και στην αβεβαιότητα. Μόνο που σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Γης και σε όλες τις εποχές, από την κοινωνία των Σουμερίων και την προκλασική Αθήνα ως τη σημερι-

νή αγροτική Ινδία, η μοίρα όσων δεν μπορούν, ή δεν θέλουν, να εξυπηρετήσουν το δάνειο που συνήψαν είναι μία: ο εξανδραποδισμός. Εξανδραποδισμός ο οποίος με χίλιους τρόπους, πλην όμως ανεπαισθήτως, μας περικυκλώνει και εμάς σήμερα από παντού. Ξεκινώντας από το ότι όσο συνεχίζεται η αβεβαιότητα κανείς δεν θα επιστρέψει τα χρήματά του στις τράπεζες, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να είναι η μόνη χώρα του βορείου ημισφαιρίου χωρίς πιστωτικό σύστημα, και φθάνοντας ως το ότι η συνέχιση της οικονομικής περιδίνησης οδηγεί αντικειμενικά και στην απώλεια της δυνατότητας να υπερασπιζόμαστε την ακεραιότητα της χώρας.

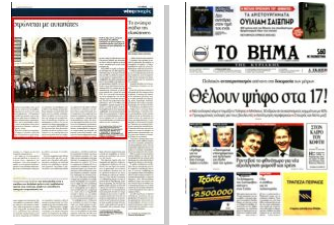
Και ποιος είναι άραγε ο λόγος που προτιμούμε τον επελαύνοντα εξανδραποδισμό μας από όσα «εξοργιστικά» μας λένε οι «δανειστές»; Είναι, δυστυχώς, πως για δεκαετίες ολόκληρες ξεχάσαμε να είμαστε καινотόμοι και δημιουργικοί, αλλά και να εντοπίζουμε και να χειριζόμαστε τα προβλήματά μας. Γι' αυτό θεωρούμε αδιανόητο και απεχθές να μας ζητείται να αναλάβουμε εμείς οι ίδιοι το έργο της σωτηρίας μας. Ο πυρήνας της σημερινής κρίσης είναι ακριβώς αυτό: η τραγική συλλογική αδυναμία της κοινωνίας μας πρώτα να αντιληφθεί και στη συνέχεια να επιλύσει το πρόβλημα που αντιμετωπίζει. Εχοντας μάθει να ζει με αυταπάτες και παραισθήσεις, περιμένοντας πάντοτε τη λύση «απ' έξω», από τους «ξένους» – τους οποίους, εν τούτοις, αντιπαθεί –, αρνείται να προσαρμοστεί στην πραγματικότητα. Υιοθετεί, αντιθέτως, μια νηπιακού τύπου συμπεριφορά αναπτύσσοντας παράλογες θεωρίες συνωμοσίας και αναζητώντας ενόχους και υπαίτιους οπουδήποτε αλλού εκτός από τα ίδια της τα λάθη. Και φυσικά επιλέγει δι-

αδοχικά ως πολιτικούς εκπροσώπους εκείνους οι οποίοι, ακόμη και όταν βρισκόμαστε με το ένα πόδι στον τάφο, δεν διστάζουν να καλλιεργούν αυταπάτες και παραισθήσεις υποσχόμενοι ανώδυνες λύσεις. Διότι οι πολιτικοί δεν «αυταπατώνται» ποτέ. Απλά δημαγωγούν.

Περίπτωση δημαγωγικής «αυταπάτης» δεν είναι μόνο η προσφάτως ομολογηθείσα στη Βουλή από τα πρωθυπουργικά χείλη. Είναι και η στάση της ανυπολίτευσης αναφορικά με τα καταστροφικά κυβερνητικά μέτρα φορολογικής επιδρομής

Ο πυρήνας της σημερινής κρίσης είναι η τραγική συλλογική αδυναμία της κοινωνίας μας πρώτα να αντιληφθεί και στη συνέχεια να επιλύσει το πρόβλημα που αντιμετωπίζει περιμένοντας πάντοτε τη λύση «απ' έξω», από τους «ξένους»

στρώνεται με αυταπάτες

Φ. ΚΟΤΣΙΑΦΩΙΑ/REUTERS/ROMEN ZVULUN

Πολίτες έξω από το κεντρικό κατάστημα της Εθνικής Τράπεζας την πρώτη ημέρα της επαναλειτουργίας τους μετά το κλείσιμο επί τρεις εβδομάδες το καλοκαίρι

ται και ενεργεί η ελληνική κοινωνία. Ολα εκείνα, δηλαδή, που θα πρέπει να γίνουν τώρα με σχέδιο για να μη γίνουν αναπόφευκτα αύριο λόγω κατάρρευσης.

Είναι λάθος να νομίζει η αξιωματική αντιπολίτευση, και κάθε κόμμα της αντιπολίτευσης, ότι η χώρα είναι κάτι σαν μια ΠΑΕ σε κρίση που μπορούν να την αφήσουν να χρεοκοπήσει, να υποβιβασθεί στην τρίτη κατηγορία και μετά να την αναλάβουν προσφέροντας πενταροδεκάρες (δηλαδή, «έξυπνες» λύσεις), για να απολαύσουν την προστάτεια δόξα του σωτήρα πάνω στα αποκαϊδία της. Δυστυχώς, η ζωή δεν είναι παιχνίδι και η χώρα δεν είναι ΠΑΕ. Αν ο κοινωνικο-οικονομικός της ιστός καταρρεύσει, τότε δεν θα υπάρχει καμία δυνατότητα επιστροφής, ούτε καν στη «μνημονιακή» πραγματικότητα. Υπό τις συνθήκες που περιβάλλουν σήμερα τη χώρα, αν δεν γίνουν οι σωστές κινήσεις, αυτή δεν θα οδηγηθεί απλά σε έναν προσωρινό υποβιβασμό σε κατώτερη κατηγορία αλλά στην καταστροφή. Ο δρόμος προς τον εξανδραποδισμό είναι πολύ πιο σύντομος από ό,τι πιστεύουν όσοι καλλιεργήσαν και καλλιεργούν παλιές και νέες «αυταπάτες».

Ο κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος είναι καθηγητής Οικονομικών και τέως πρόεδρος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και ο κ. Δημήτρης Α. Ιωάννου είναι οικονομολόγος, συγγραφέας του βιβλίου «Ανατέμνοντας την κρίση» (εκδόσεις Παπαζήση).

εναντίον της οικονομίας, όπου, με τη σειρά της, αντί να πει την αλήθεια, προσφεύγει και αυτή εκ νέου στην εύκολη δημαγωγία. Η αξιωματική αντιπολίτευση, αίφνης, αντί να εξηγήσει με απλά λόγια το αδήριτο δίλημμα «αύξηση φόρων ή μείωση δαπανών» και να τοποθετηθεί ευθέως επ' αυτού, ανακαλύπτει ξανά, πέντε χρόνια μετά τα «Ζάππεια», ανώδυνες «έξυπνες» λύσεις.

Μόνο που ειδικά για το συγκεκριμένο κόμμα οι «έξυπνες» λύσεις θα πρέπει να αποτελούν το τρίτο τουλάχιστον κεφάλαιο στο βιβλίο του με

τις απαντήσεις στα προβλήματα που συνθέτουν την εθνική μας τραγωδία. Είναι αναγκαίο να προηγουμένως δύο άλλα, πολύ πιο κρίσιμα, κεφάλαια. Πρώτο θα πρέπει να είναι το κεφάλαιο της ειλικρινούς μεταμέλειας, όπου θα αποδέχεται ευθαρσώς τις απαράγραπτες ευθύνες του για τον οριστικό και πλήρη εκτροχιασμό της χώρας την περίοδο 2004-2009 και θα ζητά συγγνώμη. (Ετσι θα απελευθερωθεί και από την ιδιότητα «προστασία» που του προσφέρεται για εκείνη την περίοδο από τους κυβερνώντες.) Δεύτερο θα πρέπει να είναι

το κεφάλαιο που θα εξηγήει καθαρά στον λαό ότι οι «έξυπνες» και ανώδυνες λύσεις είναι πολύ καλές μεν, δεν επαρκούν δε. Πιο σημαντικές και απολύτως απαραίτητες είναι δυστυχώς οι «αιματηρές», οδυνηρές αλλά και αναπόδραστες λύσεις που απαιτούν προσαρμογή μισθών και συντάξεων στις πραγματικές δυνατότητες της οικονομίας, απελευθέρωση των αγορών, μεταρρύθμιση του Δημοσίου, αντιμετώπιση της ανεργίας ως μέγιστης κοινωνικής αδικίας – όλα εκείνα που θα μετασχημάτιζαν ριζικά τον τρόπο που ως σήμερα ζει, λογίζε-